

Festivali, manifestacije i kulturni događaji u Istri

Grbac, Petar

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:321905>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-29**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet Ekonomije i Turizma „Dr. Mijo Mirković“

Petar Grbac

FESTIVALI, MANIFESTACIJE I KULTURNA DOGAĐANJA U
ISTRI

Završni rad

Pula, 2023.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet Ekonomije i Turizma „Dr. Mijo Mirković“

FESTIVALI, MANIFESTACIJE I KULTURNA DOGAĐANJA U ISTRI

Završni rad

Petar Grbac

JMBAG: 0034064195

Studijski smjer: Turizam

Predmet: Sociologija turizma

Znanstveno područje: Društvene znanosti

Znanstveno polje: Sociologija

Znanstvena grana: Sociologija turizma

Mentor: izv. prof. dr. sc. Mauro Dujmović

Pula, svibanj 2023.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisan Petar Grbac, kandidat za prvostupnika poslovne ekonomije, smjera Turizam ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

Petar Grbac

U Puli, _____, 2022. godine

IZJAVA

o korištenju autorskog djela

Ja, *Petar Grbac* dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom *Festivali, manifestacije i kulturna događanja u Istri* koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____ (datum)

Potpis _____

Sadržaj

1. 1. UVOD.....	1
1.1. Cilj i svrha istraživanja.....	1
1.2. Istraživačka hipoteza	2
1.3. Struktura rada	2
1.4. Znanstvene metode istraživanja	3
2. 2. ZNAČAJ KULTURNIH MANIFESTACIJA U FUNKCIJI RAZVOJA TURISTIČKE PONUDE	4
2.1. Teorijske odrednice manifestacija i glazbenih festivala	5
2.2. Specifičnosti kulturnih manifestacija	7
2.3. Značaj i razvoj kulturnog turizma Istre	9
3. 3. KULTURNI DOGAĐAJI U ISTRI	13
3.1. Glazbeni festivali.....	13
3.1.1. Outlook i Dimensions festivali.....	13
3.1.2. Sea Star festival	15
3.1.3. Adria Summer festival.....	16
3.1.3. Pula Music Week.....	17
3.2. Sportski događaji i filmski festivali u Istri	18
3.2.1. ATP Umag	19
3.2.2. Pula Film festival	21
3.2.3. Trka na prstenac.....	22
3.3. Gastronomski festivali	23
3.4. Istravirgin – dani mladog maslinovog ulja u Vodnjanu	23
3.5. Internacionalni sajam pršuta u Tinjanu.....	24
3.6. Vinistra	25
3.7. Budućnost kulturnih događaja u Istri	26
4. 4 ZAKLJUČAK	27
5. LITERATURA.....	29
6. POPIS SLIKA.....	32
7. SAŽETAK	33
8. SUMMARY	34

1. UVOD

Festivali i kulturna događanja pružaju priliku za razvoj lokalnog poduzetništva, promociju lokalne kulture i lokalnih vrijednosti i koristan su alat za izgradnju i učvršćivanje identiteta lokalne zajednice i na taj način uvelike doprinose razvoju turističke ponude u određenoj destinaciji ili regiji. Kulturne manifestacije su značajni događaji koji se fokusiraju na određenu temu i mogu trajati satima pa čak i nekoliko tjedana.

Kultura i kreativnost imaju ključnu ulogu u poboljšanju i promociji turističke ponude. Ljudima su potrebni trenuci u kojima se mogu povezati, udružiti, razumjeti jedni druge i zamisliti bolju budućnost. Glazba, umjetnost, književnost, film, ples i mnoge druge forme kulturnog i kreativnog izražavanja potiču zamah koji nam je potreban da prevladamo izazove s kojima se suočavamo. Istovremeno, kreativna ekonomija je jedna od najbrže rastućih industrija u svijetu koja omogućuje dostojanstveni rad, posebno za žene, mlade i ranjive skupine.

Kulturni događaji igraju važnu ulogu u razvoju turizma i doprinose obogaćivanju turističke ponude jer su uglavnom usmjereni na privlačenje kulturnih turista. Unatoč individualnim posebnostima i raznolikosti sudionika, kulturna događanja jačaju zajedništvo među članovima grupe. Ona razvijaju vještine suradnje i dijaloga. Danas se sve više događaja usredotočuje na podizanje kulturne svijesti, kao i na interakciju između lokalne zajednice i turista. Većina tih događaja ima psihološki učinak na društvo. Oni uglavnom služe za oblikovanje određenih perspektiva, raspoloženja i razmišljanja među ljudima. Takvi događaji uključuju posebne večeri, koncerte ili druge vrste nastupa posvećene osobama s posebnim potrebama koje ističu različitost među ljudima. Događaji imaju didaktičku ulogu za društvo, a ne samo obrazovnu. Međutim, planirana kulturna događanja ne mogu potpuno razviti interakciju i kulturu komunikacije među osobama s posebnim potrebama i ostalim članovima društva.

1.1. Cilj i svrha istraživanja

Kraj prošlog stoljeća bio je obilježen ekspanzijom masovnog turizma. Međutim, razvoj turizma iznjedrio je vrstu posvećenosti koja je usmjerena prema pojedincu, odnosno u većoj mjeri subjektivnog zadovoljavanja njegovih potreba i želja. Novi

koncept turizma, posljedično je utjecao na razvoj ponude kao svojevrsnog odgovora na turističku potražnju koja uključuje više različitih oblika turizma, objedinjenih pod terminom selektivni turizam. Selektivni turizam, predstavlja svojevrsnu antitezu klasičnom konceptu turizma temeljenog na „suncu i moru“ kao već prevaziđenom arhaičnom modelu turizma koji nije konkurentan glavnim turističkim zemljama na Mediteranu.

Cilj završnog rada jest istražiti različite oblike kulturnog turizma u kontekstu manifestacija, festivala i kulturnih događanja koji su imali značajan doprinos u promociji Istre, s naglaskom na južnu Istru, a što je predstavljalo komplementarnu nadogradnju prethodno „brendiranoj“ gastronomiji, enologiji, maslinarstvu i drugim kulturološkim elementima same regije, a koje se mogu koristiti u funkciji kulturne ponude i ponude događanja u turističkom proizvodu Istre. Svrha rada je istražiti u kolikoj mjeri implementacija suvremenih turističkih trendova temeljenih na razvoju kulturnih događaja Istre doprinosi razvoju južne Istre.

1.2. Istraživačka hipoteza

Po definiranju predmeta, cilja i svrhe istraživanja u predmetnom radu, moguće je determinirati temeljnu hipotezu rada:

H0: Selektivni turizam kao protuteža masovnom turizmu, doprinosi aktivnoj participaciji u promociji i razvoju južne Istre.

Namjera rada je da pregledom i analizom statističkih turističkih pokazatelja i strategije koja aktivno participira u većoj promociji, a posljedično tomu i razvoju južne Istre, doći do relevantnih činjenica pomoću kojih će glavna hipoteza biti prihvaćena ili eventualno odbačena.

1.3. Struktura rada

Završni rad je strukturno podijeljen u pet zasebnih cjelina. U uvodnom dijelu data je uvodna riječ prikazan je i detaljno opisan predmet, cilj i svrha istraživanja, determinirana je i znanstvena hipoteza, prikazan je opis strukture rada te znanstvene metode koje će se primijeniti u završnom radu. Drugo poglavlje posvećeno je

teorijskim odrednicama manifestacija i kulturnih festivala, specifičnostima kulturnih manifestacija te razvoju i značaju kulturnog turizma u Istri. Treće poglavlje opisuje najznačajnije kulturne festivale u Istri – sportske i glazbene festivale. U četvrtom poglavlju opisani su najposjećeniji gastronomski festivali u Istri koji se ističu atraktivnošću i bogatstvom istarske gastronomske ponude. U zaključku je iznesena završna misao autora rada o istraženju problematici što predstavlja i svojevrsni znanstveni doprinos ovoj temi.

1.4. Znanstvene metode istraživanja

U znanstvenom istraživanju, formuliranju i prezentiranju rezultata istraživanja korištene su u odgovarajućim kombinacijama brojne znanstvene metode, a od kojih se navode one najvažnije: metoda analize i sinteze, induktivna i deduktivna metoda, komparativna metoda, metoda apstrakcije i konkretizacije, metode specijalizacije i generalizacije, metoda klasifikacije i deskripcije, te metoda ukazivanja prednosti i nedostataka.

2. ZNAČAJ KULTURNIH MANIFESTACIJA U FUNKCIJI RAZVOJA TURISTIČKE PONUDE

Turističke manifestacije uvelike doprinose formiranju samog imidža destinacije. U tom kontekstu manifestacije predstavljaju svako organizirano događanje koje se održava najčešće jednom godišnje na kojem se dodjeljuje nagrada u određenoj kategoriji, bilo to maslinova ulja, vina, pršuta, sireva itd. Svako takvo događanje privlači i veliki broj ljubitelja tog istog proizvoda, koji mogu biti iz tih krajeva, a mogu biti i turisti ili izletnici koji su doputovali tu upravo zbog tih događanja.

Kulturne manifestacije imaju značajnu ulogu u proširivanju turističke ponude određene destinacije. Osim što privlače poseban segment turista - kulturne turiste, one doprinose turističkoj ponudi destinacije tako što promoviraju njezine običaje, kulturu, tradicionalne vrijednosti i specifična obilježja lokalne zajednice koja tu živi.

Kulturni turist putuje s namjerom kako bi zadovoljio osobne kulturne potrebe, te putuju u svrhu prisustvovanja kulturnim atrakcijama kako bi sakupili nova iskustva i informacije. Naravno sve festivale koji će biti navedeni poremetila je korona kriza gdje su dvije godine protekle u potpunom miru i ništa se nije moglo organizirati upravo zbog izrečenih mjera i zbog količine ljudi koji bi se okupili radi određenih manifestacija. To je donijelo velike gubitke samim organizatorima pa tako i mjestima u kojima su se održavale spominjane manifestacije.

U narednom poglavlju opisane su teorijske odrednice manifestacija i kulturnih festivala, njihove specifičnosti i njihova važnost za razvoju i značaj kulturnog turizma u Istri.

2.1. Teorijske odrednice manifestacija i glazbenih festivala

Kultura je puls živog društva, isprepletana kroz razne načine na koje izražavamo naše priče, slavimo, prisjećamo se prošlosti, zabavljamo se i zamišljamo budućnost. Pored svoje intrinzične vrijednosti, kultura pruža značajne društvene i ekonomske koristi. Kroz poboljšano učenje i zdravlje, povećanu toleranciju i prilike za druženje s drugima, kultura poboljšava kvalitetu života i doprinosi općem blagostanju pojedinaca i zajednica.

Sudjelovanje u kulturnim manifestacijama donosi koristi pojedincima na mnogo različitih načina, od kojih su neki izrazito osobni. One su izvor zadovoljstva i čuđenja te mogu pružiti emocionalno i intelektualno nadahnjujuća iskustva, bez obzira jesu li ta iskustva ugodna ili izazovna, potiču li proslavu ili kontemplaciju. Kulturne manifestacije služe kao sredstvo izražavanja kreativnosti, oblikovanja individualnog identiteta te jačanja i očuvanja osjećaja zajedništva za određeno mjesto (Carlsen i Taylor, 2003.). Takve manifestacije pružaju kulturna iskustva i pružaju priliku za slobodno vrijeme, zabavu, učenje i razmjenu iskustava s drugima. Od muzeja i kazališta do plesnih studija i javnih knjižnica, kultura povezuje ljude.

Kulturna događanja koja se odnose na različita područja kulture (ples, glazba, drama, likovna umjetnost, književnost, slikarstvo i kiparstvo) temelje se na kreativnim vještinama pojedinca. Na spontan način otkrivaju kulturno nasljeđe i pružaju priliku za istraživanje i razvoj potencijala i resursa u ljudskom biću (Carlsen i Taylor, 2003.). Kulturna događanja imaju svoju ulogu u razvoju emocionalnog, kognitivnog i socijalnog razvoja pojedinca; unatoč individualnim razlikama i raznolikosti sudionika, ona jačaju jedinstvo među članovima grupe.

Glazbeni festivali su tijekom godina privukli velike količine ljubitelja najčešće elektronske glazbe iz svih dijelova svijeta. Oni imaju iznimno značajan utjecaj na naše društvo i kulturu jer privlače ljubitelje glazbe iz različitih dijelova svijeta i predstavljaju pravu poslasticu za sve ljubitelje glazbe. No, osim što pružaju užitek i zabavu, glazbeni festivali imaju i mnogo dublje značenje i utjecaj na naše živote.

Glazbeni festivali stvaraju nevjerojatnu atmosferu zajedništva i povezanosti među ljudima. Kada tisuće ljudi okupi ista strast prema glazbi, stvaraju se nezaboravni trenuci i veze koje nadilaze granice kulture, jezika i nacionalnosti. Ovi festivali pružaju priliku da se ljudi spoje na dubljoj razini, dijeleći istu ljubav prema glazbi i stvarajući trajna prijateljstva.

Kao takvi, promiču umjetnost i kreativnost. Oni pružaju platformu za umjetnike i glazbenike da izraze svoju originalnost i talent, što rezultira nevjerojatnim glazbenim izvedbama. Festivalsko okruženje potiče umjetnike da se izraze na svoj način, istražuju nove stilove i stvaraju inovativnu glazbu. Također, festivali često podržavaju lokalne i neafirmirane umjetnike, pružajući im priliku da se izdvoje i pokažu svoj talent široj publici.

Glazbeni festivali imaju ogroman utjecaj na turizam i gospodarstvo. Mnogi posjetitelji putuju izdaleka kako bi prisustvovali omiljenim festivalima, što rezultira povećanjem turističkih dolazaka i noćenja. Ovo pomaže lokalnoj zajednici i lokalnoj ekonomiji, a od velikog broja posjetitelja posebno profitiraju smještajni objekti, restorani, trgovine i prijevoz. Festivali također promoviraju određenu regiju ili grad kao destinaciju za glazbeni turizam, privlačeći nove posjetitelje i pridonoseći razvoju turističke industrije.

Nadalje, glazbeni festivali imaju važnu ulogu u očuvanju i promicanju glazbene baštine. Ovi događaji pružaju priliku da se tradicionalni glazbeni žanrovi i instrumenti predstave publici i prenesu na mlađe generacije. Također ti isti festivali najčešće privlače najveće količine turista upravo iz razloga što je glazba danas jako zastupljena u životima mladih te se sve više ljudi odlučuje posjetiti raznorazne glazbene festivale ne samo u Istri već i po čitavom svijetu. Svi ti ljudi koji odlaze prisustvovati takvim festivalima, također utječu na porast broja noćenja u lokalnim smještajnim jedinicama. Restorani i ostali ugostiteljski objekti također profitiraju jer većina tih ljudi dolaze na odmor te nastoje pobjeći od načina života u domicilu čiji je sastavni dio kuhanje obiteljskih obroka i zato puno više odlaze u restorane kada su na godišnjem odmoru. Glazbeni festivali nedvojbeno utječu na porast broja turista i doprinose povećanoj atraktivnosti neke destinacije.

2.2. Specifičnosti kulturnih manifestacija

Kulturne manifestacije igraju ključnu ulogu u izgradnji društvenog kapitala, što ima pozitivan utjecaj na promociju turizma. Ove aktivnosti, poput festivala, sajмова ili predavanja, okupljaju ljude i potiču društvenu solidarnost, koheziju te društvenu uključenost. One također jačaju povjerenje, građanski ponos i toleranciju, osnažujući zajednicu i izgrađujući kapacitete (Pachkoria, 2008.). Redovito sudjelovanje u kulturnim aktivnostima doprinosi stvaranju društvenog kapitala kroz kulturu.

Kulturna događanja pridonose razvoju vještina suradnje i komunikacije. Ona pružaju priliku za izražavanje emocija i obogaćivanje vlastitih društvenih iskustava, što je ključno za oblikovanje zaslužnih građana.

Ekskluzivnost kulturnih događanja obuhvaća sljedeće elemente (Pachkoria, 2008.):

1. Očuvanje kulturne baštine.
2. Integracija osjećaja, ideja i njihova apstraktna demonstracija.
3. Uklapanje pokreta, ritma, glasa i oblika.
4. Harmonija između pokreta i glasa te mirnoće i nepomičnosti.
5. Balansiranje intenziteta i opuštenosti.
6. Povezivanje igre i obreda.
7. Spajanje istine i bajke, činjenica, fantazije i snova.
8. Integracija pojedinačnih i zajedničkih društvenih interesa.

Kulturna događanja su sastavni dio života svih ljudi . Njihovi ciljevi obuhvaćaju stjecanje informacija, razvoj odnosa, očuvanje kulturne baštine, rehabilitaciju i terapiju te poticanje inkluzivnih procesa studija i obrazovanja.

Kulturni sektor ima značajan utjecaj na gospodarstvo kroz stvaranje radnih mjesta, kako izravno tako i neizravno. Osim toga, on potiče inovacije u drugim sektorima poboljšavajući produktivnost, potiče regionalni razvoj, promiče brendiranje zajednice i povećava lokalni turizam (Picard i Robinson, 2006.).

Sajmovi i festivali imaju svoje korijene u vjerskim tradicijama i ritualima te su prvobitno osmišljeni kako bi starije generacije prenosile znanje sljedećim generacijama. Kulturne manifestacije posebno se ističu promoviranjem specifičnih obilježja mjesta, kulture i običaja koji su jedinstveni samo za to mjesto. Oni ističu segmente kulturne baštine ne samo same destinacije, već i tradicije (Picard i Robinson, 2006.), običaje i vrijednosti lokalnog stanovništva koje se prenose kroz dugi niz godina.

Kulturne manifestacije privlače turiste željne novih kulturnih iskustava. U promociji kulturnih manifestacija koriste se ne samo materijalni kulturni resursi, već i nematerijalna baština koja ih obogaćuje.

Karakteristike kulturnih manifestacija su sljedeće (Bowdin i Allen, 2006.): otvorenost, slobodan ulaz i neformalnost. Publika cijeni inovativna mjesta interakcije sa sponzorima, budući da dolazi na ove događaje dobrovoljno. Također, intervali između manjih događaja pružaju mogućnosti za dodatnu interakciju. S obzirom na veću priliku za interakciju i doseg, kulturni događaji privlače sponzore koji imaju strategije usmjerene na određenu zajednicu, potiču napredak ruralnih područja i omogućuju masovnu komunikaciju.

Kulturni angažman ima važnu ulogu u smanjenju siromaštva i razvoju strategija za ugrožene zajednice. Kultura je od vitalnog značaja za sve zajednice, pružajući poboljšanu kvalitetu života lokalnog stanovništva, osjećaj ponosa, identifikaciju s prošlošću i pripadnost široj zajednici. Kultura pomaže gradovima u razvoju autentičnih urbanih narativa i prepoznatljivih robnih marki, koje privlače turiste i poslovne ulagače (Bowdin i Allen, 2006.). Kulturno bogate regije također povećavaju konkurentnost privlačenjem talenata i poduzeća. Kulturna baština igra važnu ulogu u ruralnom razvoju podržavajući turizam, obnovu zajednice i očuvanje ruralnih područja.

Razvoj kulturnog turizma kroz marketing kulturne baštine pruža značajne mogućnosti. Povijesna mjesta posebno su često promovirana kao kulturne manifestacije, stavljanjem kulturne baštine među najpopularnije turističke atrakcije.

Općine prepoznaju važnost koju kultura ima za razvoj identiteta mjesta, kvalitetu života, osjećaj pripadnosti zajednici i gospodarski prosperitet putem procesa poznatog kao "kulturno planiranje" (Bowdin i Allen, 2006.). Lokalne vlasti upravljaju ovim procesom koji uključuje široko sudjelovanje zajednice kako bi se identificirali i

iskoristili kulturni resursi zajednice, poboljšalo upravljanje tim resursima te ih integriralo u sve aspekte lokalnog planiranja i donošenja odluka. Ovaj proces odražava globalni trend koji se temelji na lokalnim pristupima planiranju i razvoju, uzimajući u obzir četiri međusobno povezana stupa održivosti zajednice (Bowdin i Allen, 2006.): ekonomski prosperitet, društvenu jednakost, ekološku odgovornost i kulturnu vitalnost. Kulturno planiranje pomaže stvaranju okruženja koje potiče razvoj kulture.

Kulturni planovi doprinijeli su revitalizaciji središta gradova, obalnih područja i susjedstva. Oni nadopunjuju planove za gospodarski razvoj i rast zajednice, kao i strategije razvoja turizma i utječu na zadržavanje stanovništva, te otvaraju nove mogućnosti za mlade ljude.

2.3. Značaj i razvoj kulturnog turizma Istre

Istra je regija koja budi asocijacije na bogatu kulturu i povijest. Istarska županija obiluje kulturno-povijesnim spomenicima koji datiraju iz različitih povijesnih razdoblja, počevši od doba prije Rimskog carstva pa sve do kraja Venecijanske vladavine.

Jedno od najpoznatijih nalazišta iz doba prije rimske vladavine je Histarski grad Nezakcij, koji je istovremeno i najstariji grad u Istri. Nakon pada Nezakcija, započinje rimsko razdoblje, tijekom kojeg su izgrađeni mnogi kulturni objekti. Istra je ostala obogaćena rimskom kulturom i brojnim znamenitostima koje privlače posjetitelje tijekom cijele godine. Jedna od najpoznatijih kulturnih znamenitosti je Pulski amfiteatar, koji je izuzetno dobro očuvan. Tijekom godine, Pulski amfiteatar privlači mnoge posjetitelje glazbenim koncertima, festivalima i kulturnim manifestacijama. Pula je također bogata drugim spomenicima iz rimskog razdoblja, poput Herkulovih vrata, Slavoluka Sergijevaca, Rimskog foruma, Augustovog hrama, Dvojnih vrata, Malog Pulskog amfiteatra (Istrapedia, 2023.) te mnogih drugih spomenika i objekata.

Osim Pule, i ostatak Istre nudi bogatu kulturno-povijesnu ponudu. Poreč, koji je također bio rimska kolonija, ima značajnu kulturno-povijesnu baštinu. U vrijeme cara Justinijana, izgrađena je Eufrazijeva bazilika koja osim svoje kulturno-povijesne važnosti ima i religijski značaj (TZ Istra, 2023.). Bazilika je sagrađena u bizantskom stilu, a njezini očuvani mozaici ubrajaju se među najljepše na svijetu. Poreč također

ima i druge znamenitosti iz kasnijih razdoblja, poput Okrugle kule, Palače Zuccato i Romaničke kuće.

Slika 1. Najznačajniji spomenici Istre kao resursi kulturnog turizma

Izvor: obrada autora pretragom Google slika

Rovinj, najposjećenija destinacija u Istarskoj županiji, poznata je po crkvi svete Eufemije i starom gradu. Ostatak Istre također je bogat kulturnim itinerarima kao što su Aleja glagoljaša, Put istarskih freski, Parenzana, Putevi dinosaura i mnogi drugi (Istrapedia, 2023.). Istru je nemoguće zamisliti bez Istarskih kažuna, koji su nekada služili kao sklonište od nevremena, a danas su simbol regije. Istra također obiluje prirodnim atrakcijama poput Nacionalnog parka Brijuni, Parka prirode Učka, Rt Kamenjak, Limski kanal i drugih. Destinacija nudi i nekoliko špilja i jama, kao što su jama Baredine, Feštinsko kraljevstvo, Mramornica, Romualdova špilja i Pazinska jama (Istrapedia, 2023.).

U posljednje vrijeme primjetan je trend obnove starih objekata koji imaju veliku kulturološku važnost. Ti objekti se renoviraju i pretvaraju u manje hotele. Takvi objekti postaju sve popularniji među turistima iz godine u godinu. Oni imaju značajan utjecaj na razvoj turizma u Istri te na prepoznavanje istarske kulture i običaja.

Danas su manifestacije postale središnji dio kulture i života. Zbog povećanja slobodnog vremena i poboljšanja životnog standarda, posebno je interesantna ova vrsta zabave. Zahvaljujući snažnom marketingu, ljudi osjećaju potrebu da svoje slobodno vrijeme iskoriste na način koji će obogatiti njihov život novim iskustvima.

Prema Krippendorfovoj podjeli, događaji se mogu podijeliti u kategorije: kretanja, druženja, naobrazbe, mirovanja, pustolovnih i stvaralačkih aktivnosti.

Istra je prepoznata kao važna destinacija na međunarodnoj festivalskoj sceni te privlači brojne ljubitelje elektronske glazbe na festivale poput Outlooka i Dimensionsa (Outlook festival,2019.).

Slika 2. Festivali u Puli – Outlook, Dimensions i Film festival

Izvor: obrada autora pretragom Google slika

Osim elektronske glazbe, pulska arena nudi i razne druge manifestacije kao što su Pula Film Festival, gladijatorske borbe i koncerti različitih žanrova koji privlače svjetski poznate umjetnike. Ostatak Istre također nudi bogat program manifestacija i događanja, posebno tijekom ljetne turističke sezone. Među takvim manifestacijama su srednjovjekovne noći u Kaštelu, Dvigrad Tour, Weekend Media Festival, Motovunski filmski festival, Istra Gourmet Festival, Casanova Tour Vrsar, brojne lokalne fešte i mnoge druge.

3. KULTURNI DOGAĐAJI U ISTRI

Kulturni festivali Istre pružaju jedinstvenu priliku posjetiteljima da istraže i dožive bogatu kulturnu baštinu regije na jedinstven i uzbudljiv način. Ova prekrasna hrvatska regija poznata je po svojoj raznolikoj povijesti, tradiciji i umjetnosti, a kulturni događaji su platforma koja slavi i promovira te vrijednosti. U narednom poglavlju stoga su opisani neki od najpoznatijih regionalnih kulturnih događaja

3.1. Glazbeni festivali

Kulturni festivali Istre ne samo da oživljavaju bogatu baštinu regije, već i privlače posjetitelje iz cijelog svijeta koji žele istražiti iskustvo kulture Istre. U nastavku su opisani najznačajniji i najposjećeniji glazbeni festivali Istre.

3.1.1. Outlook i Dimensions festivali

Outlook festival je prvi put stigao u Štinjan davne 2008. godine, kada je privukao samo 600 posjetitelja. Ovaj mali festival održavao se na tvrđavi Punta Christo u Štinjanu, a 2012. godine pridružio mu se i Dimensions festival. Ovi događaji su svake godine privlačili čak do 15 tisuća ljudi sve do 2019. godine, kada su se preselili na drugu lokaciju.

Outlook festival je 2019. godine privukao 12 tisuća ljudi tijekom 4 dana, dok je Dimensions festival imao impresivnih 8 tisuća posjetitelja u istom vremenskom razdoblju. To je ukupno nevjerojatnih 20 tisuća ljudi koji su došli u Istru iz raznih dijelova svijeta. Svi ti posjetitelji morali su negdje boraviti, jesti i istraživati ostale atrakcije.

Mišljenja domaćih stanovnika bila su podijeljena. Dok su neki smatrali da su festivali donijeli samo buku, nered i oštećenja lokalnoj imovini, drugi su prepoznali te festivale kao zadnji, ali i najveći val prihoda za sezonu. Cijene smještaja i usluga koje su bile postavljene tijekom festivala bile su znatno veće nego uobičajene, što je bio

izvor prihoda za lokalno stanovništvo. Broj posjetitelja koji su festivali privlačili iz godine u godinu jasno pokazuje da su i druge atrakcije u regiji bilježile veći interes. Većina turista koji su posjećivali festivale također bi danju odlazili do gradova poput Pule, Rovinja i drugih kako bi istražili i uživali u ostalim turističkim atrakcijama.

Dimensions festival je bio jedan od najprestižnijih glazbenih događaja koji se održavao u Istri. Ovaj festival je svojim jedinstvenim konceptom i nevjerojatnom glazbenom ponudom privlačio tisuće posjetitelja iz cijelog svijeta. Iako više nije održavan na području Istre, njegovo nasljeđe i doprinos glazbenoj sceni i dalje su značajni.

Dimensions festival je prvi put stigao u Štinjan kao sestrinski festival Outlooka 2012. godine. Bio je to glazbeni spektakl koji je kombinirao nekoliko žanrova elektroničke glazbe, uključujući house i techno kao glavnu vodilju. Poznate svjetske i regionalne zvijezde elektroničke glazbe nastupale su na nekoliko impresivnih pozornica smještenih u prekrasnom okruženju tvrđave Punta Christo.

Dimenzije festivala bile su doista jedinstvene. Osjećaj zajedništva, plesa i ljubavi prema glazbi ispunjavao je zrak. Posjetitelji su mogli istražiti različite glazbene stilove uz najbolje DJ-e i izvođače scene. Sve to se odvijalo u spektakularnom okruženju tvrđave kao oličenja arhitektonske ljepote prošlog vremena.

Uz glavni fokus na elektroničkoj glazbi, Dimensions festival je također ostavljao prostor i drugim umjetničkim izričajima. Razne izložbe, radionice i instalacije doprinosile su ukupnom doživljaju festivala, stvarajući prostor za kreativnost i interakciju.

Unatoč tome što Dimensions festival više nije prisutan u Istri, ostaje trajno nasljeđe u obliku nezaboravnih uspomena i glazbenih iskustava. Festival je imao velik utjecaj na lokalnu glazbenu scenu i doprinio je jačanju reputacije Istre kao jedinstvene destinacije za kulturne događaje.

Iako Outlook i Dimensions festivali više nisu prisutni u Istri, njihov utjecaj na kulturnu scenu i turizam regije ostaje značajan. Ti festivali su otvorili put za druge kulturne događaje i skrenuli pažnju svjetskih posjetitelja na bogatu baštinu i atrakcije Istre.

3.1.2. Sea Star festival

Sea Star festival otvorio je svoja vrata po prvi puta 2017. godine u Umagu te su nastali od strane tima koji organizira EXIT festival u Srbiji te je Sea Star nastao upravo kako bi bio festival kojim se otvaraju ljetne sezone glazbenih manifestacija i kao uvertira upravo EXIT festivalu. Sea Star nije festival isključivo elektronske glazbe već je i zastupljen i ostalim žanrovima poput rocka, popa, hip-hopa itd. Koji je dovodio najpoznatija imena kako domaće, tako i strane scene.

Slika 3. Održavanje Sea Star festivala u Umagu

Izvor: Sea Star Festival (2022): O nama, dostupno na <https://www.seastarfestival.com/en>, pristupljeno 28.05.2023.

Festival je kroz četiri godine održavanja privlačio na godišnjoj bazi oko četrdeset tisuća ljudi kroz 2 dana trajanja festivala iz svih krajeva svijeta. Bilo je stanovnika Istre koji su dolazili autom samo na večernja događanja, tj. koncerte, no dobar broj ljudi su bili turisti koji su si organizirali smještaj te su podigli količinu noćenja u Umagu. Primjerice, samo prvi festival utjecao je na porast broja noćenja u Umagu za suludih

220% u odnosu na predfestivalski vikend što je i dan danas nemjerljivo povećanje u usporedbi s nekim drugim gradom. Te prve godine bilo je rekordnih pedeset tisuća posjetitelja koji su kroz dva dana festivala ostavili Umag bez ijednog incidenta ili materijalne štete. Lokalno stanovništvo bilo je oduševljeno brojem noćenja i zaradom, isto kao i vlasnici restorana i ostalih uslužnih djelatnosti diljem umaške obale. Zarada od prvog izdanja festivala iznosila je više od 60 milijuna kuna te se slobodno može reći kako je festival utjecao na poboljšanje turističke atraktivnosti Umaga koji je postao i prepoznatljivo ime u kontekstu organizacije festivala.

3.1.3. Adria Summer festival

Adria Summer Festival je jedan od najuzbudljivijih glazbenih festivala koji se odvijaju na području Istre. Ovaj festival donosi raznolik program s nevjerojatnom glazbom, zabavom i kulturnim sadržajima. Posjetitelji mogu doživjeti nezaboravno ljeto uz brojne nastupe poznatih izvođača i uživati u prekrasnoj atmosferi Jadranske obale.

Adria Summer Festival svoju priču započinje kao inovativan koncept koji objedinjuje glazbu, zabavu i avanturu na prekrasnim lokacijama duž istarske obale. Festival pruža raznolik program s različitim glazbenim žanrovima poput popa, rocka, elektroničke glazbe, hip-hopa i mnogih drugih. Uz vrhunske glazbenike, festival nudi i razne dodatne sadržaje kao što su plesne predstave, izložbe, radionice i gastronomske delicije.

Jedinstvenost Adria Summer Festivala leži i u spektakularnim lokacijama na kojima se održava. Festival je često smješten uz obalu Jadranskog mora, s predivnim pogledom na more i zalaske sunca. Posjetitelji mogu uživati u koncertima i nastupima na otvorenom, osjetiti morski povjetarac i stvoriti nezaboravne uspomene uz zvukove omiljene glazbe. Osim glazbenog programa, Adria Summer Festival nudi i mogućnost istraživanja okolnih gradova i atrakcija. Posjetitelji mogu istražiti prekrasne plaže, uživati u lokalnoj kuhinji i upoznati bogatu kulturu i povijest regije. Festival također organizira izlete i avanturističke aktivnosti poput ronjenja, jedrenja, biciklizma i još mnogo toga.

Adria Summer Festival privlači raznoliku publiku iz različitih dijelova svijeta. Turisti, ljubitelji glazbe i lokalno stanovništvo okupljaju se na ovom festivalu kako bi zajedno stvorili nevjerojatnu atmosferu ljubavi prema glazbi i ljetnom uživanju (Adria Summer festival, 2023.). Adria Summer Festival postao je neizostavni dio ljetne sezone u Istri, donoseći veselje, zabavu i nevjerojatne glazbene trenutke svima koji ga posjete. Festival je prilika za povezivanje, stvaranje novih prijateljstava i otkrivanje novih glazbenih talenata. Adria Summer Festival predstavlja vrhunsku zabavu i jedinstvenu kulturnu manifestaciju.

3.1.3. Pula Music Week

Pula Music Week je jedan od najuzbudljivijih glazbenih događaja koji se održava u prekrasnom gradu Puli, smještenom na obali Jadranskog mora u Istri. Ovaj tjedan posvećen glazbi privlači ljubitelje glazbe, glazbene profesionalce i umjetnike iz cijelog svijeta.

Pula Music Week je jedinstvena prilika za istraživanje raznolikosti glazbenog svijeta. Posjetitelji su mogli uživati u najboljim izvođačima trenutno na sceni elektronske glazbe. Ovo je prvi festival ovakvog kapaciteta koji je doveo 14 najboljih izvođača ovog žanra

Tijekom Pula Music Weeka, grad postaje pozornica za nevjerojatne koncerte, nastupe i glazbene događaje. Poznate lokacije poput pulskog amfiteatra, štinjanske tvrđave i podzemnih tunela Zerostrasse pretvaraju se u mjesto susreta umjetnika i publike.

Slika 4. Pula Music Week festival

Izvor: Pula Music Week (2022): About us, dostupno na <https://www.pulamusicweek.com/>, pristupljeno 28.05.2023.

Ovaj festival privlači međunarodnu publiku koja želi doživjeti pulsirajuću glazbenu scenu i uživati u predivnom okruženju Istre. Posjetitelji mogu istražiti bogatu kulturu grada Pule, otkriti lokalnu kuhinju i upoznati se s ljepotama istarske obale.

Pula Music Week ostavlja neizbrisiv trag u sjećanjima posjetitelja i pruža nevjerojatno iskustvo glazbe, plesa i zabave. Ovaj festival promiče ljubav prema glazbi, stvaranje novih veza među glazbenicima i publikom te jačanje glazbene scene u regiji.

3.2. Sportski događaji i filmski festivali u Istri

Istra je ne samo poznata po svojim prekrasnim plažama i bogatom kulturnom naslijeđu, već je također domaćin i nekoliko značajnih sportskih i filmskih festivala. Ovi

dogadaji privlače brojne posjetitelje iz cijelog svijeta i donose posebnu atmosferu i uzbuđenje u regiji. Sportski festivali u Istri pružaju priliku sportašima i ljubiteljima sporta da se okupe i natječu u različitim disciplinama. Među najpoznatijim sportskim festivalima ističe se Istra Bike & Run, koji okuplja bicikliste i trkače svih razina vještina. Sudionici imaju priliku istražiti prekrasne krajolike Istre vozeći bicikl i trčeći stazama i prirodnim parkovima. Ovaj festival promiče zdrav način života, avanturu i timski duh. U nastavku su opisani najznačajniji filmski i sportski festivali u Istri.

3.2.1. ATP Umag

ATP Umag je iznimno popularan sportski događaj koji se održava u prekrasnom obalnom gradu Umagu u Istri. Ovaj festival tenisa privlači brojne ljubitelje sporta iz cijelog svijeta i predstavlja jedan od važnijih turnira na ATP Touru.

ATP Umag Festival ima dugu tradiciju, s prvim turnirom koji je održan 1990. godine. Od tada, festival je postao omiljeni događaj kako među teniskim profesionalcima, tako i među posjetiteljima koji uživaju u vrhunskom tenisu.

Turnir se održava na teniskim terenima ITC Stella Maris, kojima dominira prekrasna mediteranska vegetacija i pogled na Jadransko more. To stvara jedinstvenu i ugodnu atmosferu za igrače i gledatelje. Tijekom turnira, Umag postaje središte teniskog svijeta, a igrači se natječu za vrijedne nagrade i prestižni naslov pobjednika.

ATP Umag Festival donosi nevjerojatne mečeve i uzbuđenje na terenima. Gledatelji imaju priliku vidjeti vrhunske igrače kako se nadmeću u singlu i parovima, demonstrirajući svoje vještine, snagu i strategiju. Atmosfera na tribinama je živahna, uz podršku strastvenih navijača koji stvaraju poseban doživljaj i potiču igrače na još bolje izvedbe.

Slika 5. ATP Umag turnir

Izvor: Croatia Open (2022.) ATP Umag, dostupno na <https://www.croatiaopen.hr/en/homepage/>, pristupljeno 28.05.2023.

Osim teniskih mečeva, ATP Umag Festival nudi i razne popratne događaje. To uključuje koncerte, zabavne aktivnosti, posebne večere i tematske događaje koji upotpunjuju festivalsko iskustvo. Posjetitelji mogu uživati u glazbi, hrani i druženju, stvarajući nezaboravne trenutke izvan terena.

ATP Umag Festival pruža priliku domaćim tenisačima da se natječu protiv najboljih svjetskih igrača, stvarajući inspiraciju i poticaj za mlade talente. Ovaj festival također promiče Umag i Istru kao atraktivne turističke destinacije, povezujući sport, kulturu i ljepotu prirode. ATP Umag Festival je ne samo sportski događaj, već i manifestacija koja okuplja ljude s različitih mjesta i spaja ih zajedničkom страšću prema tenisu. To je prilika za uživanje u vrhunskom sportu, upoznavanje novih ljudi i istraživanje čarobne obale Istre.

3.2.2. Pula Film festival

Pula Film Festival zauzima posebno mjesto u Istri. Ovaj festival, koji se održava u prekrasnom ambijentu pulskog amfiteatra, jednog od najbolje očuvanih rimskih amfiteatara na svijetu, slavi filmsku umjetnost i kulturu. Tijekom festivala prikazuju se domaći i međunarodni filmovi, a najbolji autori i glumci dobivaju priznanja za svoj rad. Pula Film Festival privlači filmske entuzijaste, profesionalce i posjetitelje koji žele doživjeti čaroliju filma pod zvjezdanim nebom.

Pula Film festival je definitivno jedan od najstarijih kontinuiranih filmskih festivala u Europi, pa čak i na svijetu. Započeo je davne 1954. godine kao Filmski festival da bi već 1958. postao Festival jugoslavenskog filma, a od 1992. nosi naziv koji je i danas svima poznat, a to je Pula Film festival. Samo činjenica da je jedan od najstarijih filmskih festivala na svijetu dovoljno govori o njegovom utjecaju na turističku atraktivnost samog grada, još kad se tome pridoda u kojem ambijentu se gledaju filmovi, ni domaći ni turisti ne mogu odoljeti a da ne pogledaju barem jedan film. Njegov zaštitni znak je upravo taj što se filmovi gledaju ispod zvjezdanog neba.

Sam festival odvija se u amfiteatru, najvećoj mogućoj pozornici s najviše mjesta u Puli. Prošlogodišnje izdanje festivala bilo je 69. po redu i trajalo je od 16.- 24. srpnja 2022. godine i nakon dvije godine održao se bez mjera protiv pandemije. Dovoljno govori činjenica da predsjednik države dolazi već tradicionalno na otvaranje filmskog festivala. Naravno uz njega su tu svi glumci, redatelji, producenti i ostali zaslužni ljudi koji su snimili filmove koji se prikazuju te možda i najbitniji posjetitelji, a to su gledatelji. Preko osamdeset tisuća ljudi je kroz osam dana odlučilo pogledati film pod zvijezdama.

Uz arenu organiziran je i popratni sadržaj u zajednici talijana u sklopu kojega se nalazi kafić Circolo i velika terasa na otvorenom gdje se nakon filmova održava galzbeni program uz DJ-eve. U istom Circolu se održava i službeno zatvaranje filmskog festivala. Reklame budu postavljene po cijelom gradu, kada koji film igra, u koje doba, kako bi i stranim turistima omogućili informacije ako ne znaju da se festival održava upravo u tim danima dok oni borave u Puli.

3.2.3. Trka na prstenac

Trka na prstenac je uz dalmatinsku Sinjsku Alku najstarija manifestacija viteškog tipa na teritoriju Republike Hrvatske. Sama činjenica da se barbanska manifestacija u skorijoj budućnosti planira uvrstiti na popis nematerijalne Hrvatske baštine te na popis nematerijalne svjetske baštine dovoljno govori o turističkoj atraktivnosti same manifestacije te koliko uzdiže sami Istarski poluotok na svjetski poznatoj razini. Prvo održavanje trke o kojoj postoje zapisi datira iz 1969. godine. Zapisi se vode do 1703. godine kada se gubi trag svim zapisima o trci sve do daleke 1976. godine te se od te godine održavala svake godine predzandnjeg vikenda u kolovozu.

Slika 6. Trka na prstenac u Barbanu

Izvor: TZ Barban (2023.): Trka na prstenac, dostupno na <https://tz-barban.hr/trka-na-prstenac/>, pristupljeno 27.05.2023.

Manifestacija svake godine privlači veliki broj posjetitelja koji s oduševljenjem prate ovu neobičnu vitešku igru. Sama igra koncipirana je na način da se vitezi na konjima zaleću stazom dugom 150 metara koju moraju preći u 12 sekundi te pogoditi kopljem prstenac. Prsten je sastavljen od dva kruga isprepletena na način da se stvore 4 polja kao što je prikazano na slici ispod.

Gledajući prstenac, ako koplje pogodi sredinu, poznatije „sridu“ vitez dobiva tri boda, polje iznad sredine donosi dva boda, polje ispod jedan bod dok bočna polja donose po pola boda. Svaki jahač ima pravo na tri zaleta, te kao pobjednik izlazi vitez koji sakupi najveći broj bodova iz tri pokušaja. 1995. godine trci na prstenac se kao prednatjecanja počinje održavati „Trka na viticu“.

3.3. Gastronomski festivali

Istra je oduvijek bila gastronomski poznata destinacija i to joj je bio jedan od najjačih aduta u predstavljanju ostatku svijeta te privlačenju sve većeg broja turista svake godine. Kao što je i ranije navedeno, izuzetno plodno tlo čini Istru povoljnom za uzgoj maslina i vinove loze te su vino i maslinovo ulje s istarskog poluotoka uistinu poznati širom svijeta. Samim time broj posjetitelja iz godine u godinu raste upravo zbog sve veće dostupnosti tih poznatih proizvoda i zbog sve većeg broja manifestacija koje se organiziraju u cilju njihove promocije. Obraditi će se par najznačajnijih smotri maslinovog ulja, nekoliko smotri hrane koji također donose i prikazuju tradicionalne istarske recepte koji su specifični samo za ovaj poluotok te nekolicina smotri i festivala vina i domaće napravljenih „craft“ piva.

3.4 Istravirgin – dani mladog maslinovog ulja u Vodnjanu

Ovaj gastronomski spektakl, jer mu se mora dati taj pridjev, započeo je 2004. godine u nadi da prikaže široj publici na kakvom tlu leži grad Vodnjan i okolica. Svake godine sve više posjetitelja i izlagača dolazi na ovu smotru. Dovoljno govori činjenica kako je 2022. godine kroz tri dana održavanja manifestacije kroz Vodnjan prošlo nešto više od dvadeset tisuća ljudi koji dolaze kako bi okusili bogatu ponudu vodnjanskih ali i ostalih maslinara iz Istre. Ova manifestacija, možda i najkvalitetnija ovog oblika na poluotoku, ima veoma raznolik program koji privlači od najstarijih pa sve do najmlađih generacija.

Smotra nudi obilaske desetke maslinika i uljara, imaju priliku prisustvovati vrhunskim kuharima koji izlažu svoje prezentacije u okviru „Gastro cooking show-a“ te

također mogu sudjelovati u poučnim radionicama po pitanju bavljenja maslinarstvom i ono najbitnije, uživati u okusima Istre. Smotra nudi bogatu ponudu hrane i pića, razne istarske delikatese poput maslinovog ulja, pršuta, sira, bogate kuhinje koja se bazira na divljači i boškarinu te uz to imaju priliku kušati razna vina najpoznatijih istarskih vinara. U sklopu manifestacije za najmlađe pa i one željne znanja nudi se vožnja vlakom koja obilazi najpoznatija kulturna mjesta grada Vodnjana te vodstvo vodiča kako bi sve bilo detaljno objašnjeno. Sama manifestacija svojim bogatim programom i kvalitetnim proizvodima dovodi Vodnjan do opravdanog naziva grada maslinovog ulja. Upravo na vodnjanštini nalazi se jedan maslinik čije ulje je svjetski nagrađivano unazad četiri godine, a oni su Oio Vivo.

Dovoljno je reći kako su zlatne medalje uzeli u gradovima poput Pariza, Londona, Japana, New Yorka, Dubaja te Monte Carla te to sasvim opravdano govori o činjenici kakvu gastronomsku sliku ovaj poluotok ima. Samo njihov maslinik broji više od petnaest tisuća stabala raznih sorti maslina koji svake godine urode fenomenalan plod te prezentiraju Istru u samom vrhu gastronomskih natjecanja. S obzirom na sve navedeno, grad Vodnjan je po pitanju turističke atraktivnosti dosegao jedan prestižan nivo te se može reći kako je postao atraktivno i interesantno središte gastro industrije na osnovu svoje ponude i ove manifestacije.

3.5 Internacionalni sajam pršuta u Tinjanu

Godine 2006. grad općina Tinjan je proglašena općinom tradicionalnog istarskog pršuta te se od tada internacionalni sajam pršuta održava svake godine u sklopu trećeg vikenda u listopadu. To je manifestacija koja njeguje desecima godina klesane recepture sušenja i proizvodnje pršuta te doprinosi popularnosti ruralne Istre i same općine. Doista je važna gastronomska manifestacija koja također privlači jako velik broj ljudi u tako malu općinu, negdje oko dvadeset i pet tisuća ljudi kroz tri dana. Također veoma bogati program krase ovu manifestaciju gdje se u tri dana okupljaju pršutari s cijelog kontinenta pri čemu se mogu kušati i uspoređivati pršuti iz svih krajeva svijeta, no uz to organizirane su razne prezentacije i predavanja kojima je tema proizvodnja pršuta.

Ono po čemu se razlikuje od ostalih događanja je to da imaju tradiciju održavanja višestrukih sportskih događanja kao što su pljočkanje i biciklijada. Pljočkanje je skoro zaboravljeni sport u Istri gdje se natječu ljudi iz Hrvatske, Italije i Slovenije te im je cilj prenijeti svoje znanje i tradiciju takvih sportova Istre. Uz sve to navečer se održavaju razni koncerti koji također privuku najveći dio publike jer za mlade organiziraju dolaske poznatih glazbenih izvođača iz Hrvatske i izvan nje. Veliki priljev gostiju na ta tri dana s razlogom održava općini Tinjan veoma zavidnu turističku atraktivnost i priznanje na svjetskoj razini po pitanju održavanja manifestacije i proizvodnje pršuta.

3.6 Vinistra

Vinistra je možda najprestižnije natjecanje za vina i jaka alkoholna pića na ovim prostorima. Dovoljno je reći kako je u samo ocjenjivanje 2022. godine ušlo 565 uzoraka od čega su 273 vrste bijelog vina, poznatijeg pod imenom „Malvazija“, došle iz deset različitih zemalja svijeta. Ostalih 257 uzoraka su bili ostale sorte vina te je ove godine na ocjenjivanje stiglo 35 uzoraka rakije. Zlatnu medalju je odnijelo ni manje ni više nego malvazija s istarskog poluotoka, od renomiranog i možda najpoznatijeg vinskog podruma iz Republike Hrvatske, vinarije Kozlović. Njihova „Santa Lucia“ koja je napravljena 2018. godine naprosto je oduševila ocjenjivače i nije bilo dvojbe tko odnosi zlatnu medalju.

Porečka dvorana Žatika je udomila kroz tri dana više od deset tisuća ljudi, među kojima je bilo iznenađujuće dosta velik broj stranih gostiju. Istra je opet pokazala kako je u samom vrhu na ljestvici svjetskih vina i kako njeni vinari i njeno plodno tlo daju već godinama unazad proizvode koji su svjetske klase. Sama činjenica kako je veliki broj stranih vinara došlo kako bi prisustvovalo jednom ovakvom natjecanju jasno ukazuje koliko je turistički atraktivna Istra. Još popraćeno sa stranim turistima koji dolaze upravo ovdje okusiti vina ovog zavičaja i probati delicije koje tradicionalno mještani Istre proizvode iz godine u godinu, dovoljno govori kako je ova županija jedan spoj hedonističko-mediteranskog ugođaja i turističke atraktivnosti. 1994. godine održano je prvo ovakvo natjecanje, te je tada svega dvadeset istarskih vinara sudjelovalo u natjecanju. Jasno je koliko je unapredovala Istra kao županija, a i samo

natjecanje govore brojke s zadnje Vinistre. Tada u samim počecima, osmišljena je oznaka koja se i dan danas dodjeljuje vinima s istarskog poluotoka koja dosegnu tu razinu i ispune određene uvjete te se na taj način prepoznaje kako je to vino vrhunske kvalitete i s kojeg je zemljopisnog područja, ta oznaka je IQ(„Istrian Quality“).

3.7 Budućnost kulturnih događaja u Istri

Istra, kao jedna od najpoznatijih turističkih regija u Hrvatskoj, ima bogatu kulturnu baštinu i tradiciju koja privlači posjetitelje iz cijelog svijeta. Kulturni događaji igraju važnu ulogu u promicanju i očuvanju te bogate kulturne baštine Istre. No, kako se budućnost kulturnih događaja u Istri oblikuje?

Istra već sada nudi raznoliku paletu kulturnih događaja koji privlače različite skupine posjetitelja. Tradicionalne fešte, koncerti, izložbe, kazališne predstave, filmski festivali i brojni drugi događaji održavaju se tijekom cijele godine i doprinose kulturnom bogatstvu regije. Budućnost kulturnih događaja u Istri obećava daljnji razvoj i inovacije koje će održati atraktivnost i relevantnost tih događanja.

Jedan od ključnih aspekata budućnosti kulturnih događaja u Istri je suradnja i partnerstvo između kulturnih institucija, lokalnih vlasti, turističkih agencija i zajednice. Ova sinergija omogućuje stvaranje snažnih i održivih kulturnih programa koji zadovoljavaju interese i potrebe različitih skupina posjetitelja. Kroz zajednički rad, moguće je osmisliti inovativne koncepte događanja, privući renomirane umjetnike i izvođače te poboljšati infrastrukturu i promociju kulturnih događaja.

Uz to, tehnološki napredak ima značajan utjecaj na budućnost kulturnih događaja. Digitalna tehnologija otvara nove mogućnosti u prezentaciji i promociji kulturnih sadržaja. Livestreaming, virtualne izložbe, interaktivni sadržaji i druge inovativne tehnike pružaju širok doseg i omogućuju ljudima iz cijelog svijeta da se povežu s kulturnim događajima u Istri. Ova digitalna prisutnost može pružiti dodatnu vrijednost kulturnim događajima i privući nove posjetitelje.

Održivost je također važan aspekt budućnosti kulturnih događaja u Istri. Uz sve veću svijest o okolišnim pitanjima, organizatori događanja trebaju se usredotočiti na smanjenje ekološkog utjecaja i promovirati održive prakse.

4 ZAKLJUČAK

Kulturni događaji u Istri su iznimno važni događaji koji obogaćuju kulturu, povijest i turističku ponudu ovog prekrasnog poluotoka. Ti događaji privlače posjetitelje iz cijelog svijeta, nudeći im jedinstveno iskustvo kroz umjetnost, glazbu, film, sport i još mnogo toga.

Festivali poput Pula Film Festivala, Adria Summer Festivala, Pula Music Weeka, ATP Umag Festivala i mnogih drugih donose raznolikost i kvalitetu u kulturni život Istre. Oni omogućavaju domaćim umjetnicima da pokažu svoj talent i stvaraju platformu za međunarodnu razmjenu ideja i iskustava. Ovi festivali također doprinose gospodarskom razvoju i turističkoj privlačnosti regije. Posjetitelji koji dolaze zbog kulturnih događanja imaju priliku istražiti bogatu povijest i prirodnu ljepotu Istre, što pridonosi razvoju lokalne ekonomije i njezine bolje prisutnosti na tržištu.

Bogatstvo sadržaja i manifestacija koje se održavaju na ovom malom poluotoku dovoljno govori o razini turističke atraktivnosti koja trenutno krasi Istru. Njene autohtone i stoljećima stare tradicionalne recepture dovele su ovu županiju na sam svjetski vrh. Uz bogatu gastronomsku ponudu koja je jedinstvena na Mediteranu, događaje u Istri krasi vrhunska organizacija.

Glazbeni festivali koji su se od prve godine održavanja popeli na sam vrh europskih festivala, sportska manifestacija koja je postala jedna od prestižnijih u Europi uz sve svoje popratne sadržaje i filmsko festivalsko čudo koje je od davne 1954. godine postalo svjetski poznato i koje se organizira na jednoj od najpoznatijih svjetskih pozornica doveli su Istru na sam vrh turistički atraktivnih regija u cijelome svijetu.. Vrlo vjerovatno nema zemlje u Europi koja nije čula za prekrasne obale Istre, za njeno vrhunsko kvalitetno vino, njeno ekstra djevičansko maslinovo ulje koje uz tradicionalan okus ima i ljekovite čari, te obradu mesa koja niti jednog turista neće ostaviti ravnodušnim i s mišlju kako se u ove krajeve treba ponovno vratiti.

Bitno je naglasiti kako se velika većina manifestacija održava tijekom ljetnih mjeseci. Osobe uključene u organizaciju manifestacija i osobe zaposlene u turističkim zajednicama svjesni su količine ljudi koja posjećuje Istru u tom periodu i došli su do zaključka kako je to idealno vrijeme za održavanje svih tih manifestacija kako bi

prikazali stranim turistima sve čari ovih krajeva i kako bi se turistička atraktivnost podigla na još viši nivo.

Važno je istaknuti da kulturna događanja u Istri ne samo da promoviraju umjetnost i kulturu, već i jačaju osjećaj zajedništva među ljudima. Oni stvaraju platformu za susretanje različitih kultura, ideja i perspektiva, te pružaju mogućnost za razmjenu i dijalog.

U zaključku, kulturni događaji u Istri su neizostavan dio identiteta regije. Oni obogaćuju život lokalnog stanovništva, privlače posjetitelje iz cijelog svijeta i promoviraju kulturu kao važan segment društva. Kroz umjetnost, glazbu, film, sport i druge izvedbene oblike, ovi festivali stvaraju nezaboravna iskustva i ostavljaju trajan utjecaj na ljude koji ih posjećuju. Istra je istinska kulturna destinacija koja s ponosom slavi svoju kreativnost, tradiciju i otvorenost prema svijetu.

LITERATURA

Knjige:

1. Bowdin, G and Allen, J (2006): Events Management, 2nd Edition
2. Carlsen, J., Taylor, A. (2003): Event Management
3. Getz, D. (2013). Event Tourism: Concepts, International Case Studies, and Research. New York: Cognizant.
4. Šuligoj, M. (2015): Retrospektiva turizma Istre, Masmedia, Koper, Slovenija

Znanstveni i stručni članci:

1. Getz, D. (2010): "The Nature and Scope of Festivals Studies." International Journal of Event Management Research 5 (1): 1–47
2. Gurgidze, M., Mamuladze, N. (2017). The Role of Cultural Events in Rehabilitation, Therapy and Education of People with Special Needs, Journal of Education and Practice Vol.8, No.13, str. 35 – 38
3. O'Grady, A., Kill, R. (2013): Exploring Festival Performance as a State of Encounter, Arts and Humanities in Higher Education, Vol. 12, No. 2–3, str. 268–283.
4. Pachkoria, T. (2008). Let's learn inclusive education together. Mirian, D. Sherten, Cultural events as the means of development of interaction, communication and inclusive development. Education for the merit citizens, 330-364

Internet izvori:

1. Adria Summer festival (2023): About us, dostupno na <https://www.adriasummerfestival.com/>, pristupljeno 28.05.2023.
2. Agro Rovinj (2023): Antonja, dostupno na <http://agrorovinj.hr/antonja-2022-predaja-uzoraka-maslinovog-ulja-i-vina/>, pristupljeno 27.05.2023.
3. Croatia Open (2023) ATP Umag, dostupno na <https://www.croatiaopen.hr/en/homepage/>, pristupljeno 28.05.2023.
4. Dimnesions Festival (2023): About us, dostupno na <https://www.dimensionsfestival.com/>, pristupljeno 28.05.2023.
5. Glas Istre (2022): Vinski grad u Puli, dostupno na <https://www.glasistre.hr/pula/vinski-grad-u-puli-od-cetvrtka-806736z>, pristupljeno 27.05.2023.
6. Hook Cook (2023): Festival, dostupno na <https://www.tzomedulin.org/2022/03/festival-hook-cook-medulin-2022/>, pristupljeno 27.05.2023.
7. Istrapedia (2023): Kulturni turizam, dostupno na <https://www.istrapedia.hr/hr/natuknice/1500/kulturni-turizam>, pristupljeno 28.05.2023.
8. Outlook festival (2023): O nama, dostupno na <https://outlookfestival.com/>, pristupljeno 28.05.2023.
9. Pula film festival (2023): Filmovi, dostupno na <https://pulafilmfestival.hr/>, pristupljeno 28.05.2023.
10. Pula Music Week (2023): About us, dostupno na <https://www.pulamusicweek.com/>, pristupljeno 28.05.2023.
11. Pula.hr (2023): Vinski grad u Puli, dostupno na <https://www.pula.hr/hr/novosti/detail/23686/vinski-grad-u-puli/>, pristupljeno 27.05.2023.
12. Restaurant Zigante (2023): Dani tartufa, dostupno na <https://restaurantzigante.com/hr/zigante-dani-tartufa-2022/>, pristupljeno 27.05.2023.
13. Sea Star Fetival (2023): O nama, dostupno na <https://www.seastarfestival.com/en>, pristupljeno 28.05.2023.
14. Tinjan.hr (2023): ISAP, dostupno na <https://tinjan.hr/isap/o-manifestaciji>, pristupljeno 27.05.2023.
15. Turističke priče (2023): Festival vina središnje Istre, dostupno na <https://www.turistickeprice.hr/festival-vina-sredisnje-istre-vinske-price-gracisca/>, pristupljeno 27.05.2023.

16. TZ Barban (2023): Trka na prstenac, dostupno na <https://tz-barban.hr/trka-na-prstenac/>, pristupljeno 27.05.2023.
17. TZ Istra (2023): Kultura i kulturni turizam, dostupno na <https://www.istra.hr/hr/dozivljaji/kultura>, pristupljeno 28.05.2023.
18. Vinistra (2023): O nama, dostupno na <https://vinistra.hr/hr/>, pristupljeno 27.05.2023.

POPIS SLIKA

Slika 1. Najznačajniji spomenici Istre kao resursi kulturnog turizma.....	10
Slika 2. Festivali u Puli – Outlook, Dimensions i Film festival.....	11
Slika 3. Održavanje Sea Star festivala u Umagu.....	15
Slika 4. Pula Music Week festival.....	18
Slika 5. ATP Umag turnir.....	20
Slika 6. Trka na prstenac u Barbanu.....	22
Slika 7. Proslava na manifestaciji Vinski park.....	31

SAŽETAK

Kultura i kreativnost imaju ključnu ulogu u poboljšanju i promociji turističke ponude. Ljudima su potrebni trenuci u kojima se mogu povezati, udružiti, razumjeti jedni druge i zamisliti bolju budućnost. Glazba, umjetnost, književnost, film, ples i mnoge druge forme kulturnog i kreativnog izražavanja potiču zamah koji nam je potreban da prevladamo izazove s kojima se suočavamo. Istovremeno, kreativna ekonomija je jedna od najbrže rastućih industrija u svijetu koja omogućuje dostojanstveni rad, posebno za žene, mlade i ranjive skupine.

Kulturni festivali u Istri su iznimno važni događaji koji obogaćuju kulturu, povijest i turističku ponudu ovog prekrasnog poluotoka. Ti festivali privlače posjetitelje iz cijelog svijeta, nudeći im jedinstveno iskustvo kroz umjetnost, glazbu, film, sport i još mnogo toga. Bogatstvo sadržaja i manifestacija koje se održavaju na ovom malom poluotoku dovoljno govori o nivou turističke atraktivnosti koja trenutno krasi Istru. Njene autohtone i stoljećima stare tradicionalne recepture postavile su ovu županiju među sami vrh vinara, maslinara i pršutara svijeta. Uz bogatu gastronomsku ponudu koja je jedinstvena na Mediteranu, Istru krasi kvalitetne organizacijske vještine filmskih, glazbenih i sportskih manifestacija.

Ključne riječi: kulturni turizam, manifestacije, festivali, Istra, atrakcije

SUMMARY

Culture and creativity play a key role in improving and promoting the tourist offer. People need moments where they can connect, come together, understand each other and imagine a better future. Music, art, literature, film, dance and many other forms of cultural and creative expression fuel the momentum we need to overcome the challenges we face. At the same time, the creative economy is one of the fastest growing industries in the world, which enables dignified work, especially for women, young people and vulnerable groups.

Cultural festivals in Istria are extremely important events that enrich the culture, history and tourist offer of this beautiful peninsula. These festivals attract visitors from all over the world, offering them a unique experience through art, music, film, sports and more. The wealth of content and events that take place on this small peninsula speaks volumes about the level of tourist attractiveness currently adorning Istria. Its autochthonous and centuries-old traditional recipes have placed this county among the top winemakers, olive growers and prosciutto producers in the world. In addition to a rich gastronomic offer that is unique in the Mediterranean, Istria is adorned with quality organizational skills for film, music and sports events.

Keywords: cultural tourism, manifestations, festivals, Istria, attractions